

**UCHWAŁA NR XXX/870/2014
RADY MIEJSKIEJ W ELBLĄGU**

z dnia 26 czerwca 2014 r.

w sprawie przyjęcia „Elbląskiego programu na rzecz osób starszych na lata 2014-2020+”

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2013 r. poz.594, poz.645, poz.1318, z 2014 r. poz. 379) oraz art. 17 ust.2 pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2013 r. poz. 182, poz. 509, poz. 1650, z 2014 r. poz.567), uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Elbląski program na rzecz osób starszych na lata 2014-2020+”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Elblągu.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Miejskiej w Elblągu

Janusz Nowak

**ELBLĄSKI PROGRAM
NA RZECZ OSÓB STARSZYCH
NA LATA 2014 – 2020+**

„Jesień życia ma barwy lata”

Elbląg, styczeń 2014 r.

Spis treści:

Wprowadzenie.....	1
Sytuacja osób starszych w Elblągu.....	2
Analiza działań na rzecz osób starszych w Elblągu.....	3
Geneza powstania Programu.....	4
Obszary, cele strategiczne i szczegółowe, działania, wskaźniki.....	5
Obszar I - System wsparcia - infrastruktura, usługi socjalne.....	5
Analiza SWOT.....	5
Cele strategiczne i szczegółowe, działania, wskaźniki.....	5
Obszar II - Zdrowie: profilaktyka, rehabilitacja i ochrona zdrowia.....	8
Analiza SWOT.....	8
Cele strategiczne i szczegółowe, działania, wskaźniki.....	9
Obszar III - Aktywność społeczna, kulturalna, edukacyjna i zawodowa osób starszych	
Analiza SWOT.....	11
Cele strategiczne i szczegółowe, działania, wskaźniki.....	12
Obszar IV- Wizerunek osób starszych.....	14
Analiza SWOT.....	14
Cele strategiczne i szczegółowe, działania, wskaźniki.....	15
Wdrożenie programu.....	17
Harmonogram realizacji zadań.....	17
Monitoring i ewaluacja programu.....	17
Finasowanie programu.....	17
Skład zespołu roboczego do opracowania Programu.....	18

Załącznik – „Harmonogram realizacji”

Wprowadzenie

Starzenie się społeczeństwa jest jednym z najważniejszych problemów współczesnego świata. Przyczyną takiej sytuacji jest statystyczne wydłużenie życia przy jednocześnie niskim przyroście naturalnym, co decyduje o sytuacji demograficznej kraju. Odwrócenie tendencji demograficznych powoduje negatywne skutki we wszystkich dziedzinach życia, szczególnie w sferze szeroko rozumianych usług opiekuńczych i zdrowotnych.

Sytuacja demograficzna Polski na tle innych krajów Unii Europejskiej wskazuje, że jesteśmy nadal krajem stosunkowo młodym, jednakże obserwowane od kilkunastu lat tendencje dają podstawy do stwierdzenia, że w ciągu najbliższych dwudziestu lat sytuacja będzie się zmieniać. Jest to główny argument do rozpoczęcia dyskusji nad jakością życia w okresie starości.

Według rocznika statystycznego za osoby starsze uważa się osoby w wieku 60 (dla kobiet) lub 65 lat (dla mężczyzn) i więcej. Od 2013 roku wiek aktywności zawodowej w Polsce został wydłużony oraz zrównany dla kobiet i dla mężczyzn do 67 roku życia.

W województwie Warmińsko – Mazurskim osoby w wieku 60 lat i więcej stanowiły 18% ogółu ludności. Prognozy do roku 2020 wskazują, że procentowy udział osób w wieku powyżej 60 roku życia w naszym województwie wzrośnie do 20,8%.

Starość to naturalna faza życia ludzkiego następująca po młodości i dojrzałości. Obecnie jest ona kojarzona z obniżeniem sprawności organizmu, zarówno psychicznej jak i fizycznej, ograniczoną samodzielnością, obniżoną zdolnością przyswajania nowej wiedzy i umiejętności oraz dostosowywania się do wszelkich zmian. Często traktowana jest jako czynnik w znacznej mierze wpływający na wycofanie się osób starszych z życia zawodowego i społecznego.

W związku z powyższym należy podjąć niezbędne działania w celu wypracowania pozytywnego wizerunku seniorów. Powinniśmy tak planować i działać, aby osoby starsze były pełnoprawnymi i aktywnymi obywatelami naszej społeczności.

Dane demograficzne dotyczące mieszkańców Elbląga

Elbląg jest drugim, co do wielkości miastem regionu, zamieszkałym przez 120.450 osób. Przewiduje się, że liczba mieszkańców Elbląga będzie zmniejszać się z uwagi na utrzymujący się od kilku lat ujemny przyrost naturalny. Liczba osób powyżej 60 roku życia w ogólnej liczbie mieszkańców wynosi obecnie 27 349, w tym osoby powyżej 75 roku życia stanowią 27,54%.

Według przewidywań w 2014 roku udział osób powyżej 60 r.ż. w ogólnej liczbie mieszkańców będzie wynosił 22,89%, a w 2020 roku może wzrosnąć do 27,35%. Oznacza to, że ponad jedna/piąta społeczeństwa w najbliższej przyszłości będzie wymagała zwiększonego zakresu pomocy i wsparcia w codziennym funkcjonowaniu oraz zwiększonego zakresu opieki medycznej, ale także stworzenia możliwości do aktywnego trybu życia i przeciwdziałania wykluczeniu z życia społecznego i kulturalnego miasta.

W związku z powyższym konieczne jest podjęcie działań zmierzających do określenia potrzeb i warunków bytowych ludzi w starszym wieku oraz starań o celowe i planowe zapewnienie poprawy jakości życia seniorów.

Sytuacja osób starszych w Elblągu

Należy zauważyć, że osoby starsze nie są grupą jednorodną pod względem samodzielnego funkcjonowania. W zależności od wieku i płci różnie kształtują się potrzeby i problemy seniorów.

Młodszy seniorzy po przejściu na emeryturę pozostają aktywni w ramach własnego środowiska rodzinnego opiekując się wnukami lub słabszymi i starszymi członkami rodziny, zajmując się ogródkiem lub działką. Ciesząc się dobrym zdrowiem i dużą ilością wolnego czasu seniorzy chętnie korzystają z proponowanych im form spędzania czasu, takich jak Uniwersytet III Wieku, którego słuchaczami jest ponad 360 osób w wieku emerytalnym.

Osoby starsze, które poza pracą zawodową były zaangażowane w działalność społeczną lub związkową, kontynuują ją w takich organizacjach jak: Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Związek Emerytów „Solidarności”, Związek Emerytów przy Związku Nauczycielstwa Polskiego oraz innych związkach branżowych, Związkach i Stowarzyszeniach Kombatantów, Związku Sybiraków, Klubie seniora zrzeszającym byłych sportowców „Nestor”. W Elblągu wszystkie te organizacje skupiają w swoich szeregach około 3 tysiące osób, jednakże tylko część z nich aktywnie uczestniczy w działalności na rzecz organizacji.

Cenioną przez seniorów i ich rodziny formą pobytu dziennego są placówki prowadzone przez instytucje pomocy społecznej, takie jak Dom Dziennego Pobytu przy ul. Królewieckiej 135 przeznaczony dla 60 osób. W trakcie kilku godzinowego pobytu seniorzy mają zapewnione zajęcia terapeutyczne i towarzystwo osób w podobnym wieku.

Jedną z form wsparcia dziennego są środowiskowe domy samopomocy obejmujące pomocą około 100 osób w starszym wieku. W trakcie pobytu w placówce seniorzy mają możliwość korzystania z różnych form aktywizacji oraz zajęć terapeutycznych prowadzonych przez dobrze wykwalifikowaną kadrę.

Seniorzy cierpiący na chorobę Alzheimera kilka godzin dziennie mogą spędzić w Środowiskowym Domu Samopomocy, mieszczącym się przy ul. Podgórznej 1, zapewniającym im terapię i podtrzymanie nabytych umiejętności. W sytuacji kiedy członkowie rodziny zajmujący się chorymi sami zachorują, muszą wyjechać lub potrzebują odpoczynku, placówka zapewnia seniorom czasową opiekę całodobową.

Osoby starsze niewidome i niedowidzące otrzymują wsparcie w Środowiskowym Domu Samopomocy mieszczącym się przy ul. Traugutta 38. Budynek jest usytuowany w centrum miasta, tuż przy przystanku autobusowym, co znacznie ułatwia seniorom dotarcie na zajęcia.

Środowiskowy Dom Samopomocy prowadzony przez ESPH „Lazarus” mieści się przy ul. Skrzydlatej 15 „a”. Placówka skupia osoby w różnym wieku, z zaburzeniami psychicznymi i neurologicznymi. Podopieczni, którzy mają problemy z poruszaniem się są dowożeni i odwożeni na zajęcia transportem zabezpieczonym przez placówkę.

Na terenie miasta funkcjonują kluby seniora, których członkowie spotykają się co najmniej raz w tygodniu korzystając z różnych form aktywnego spędzania czasu. Każdy klub działający przy spółdzielni mieszkaniowej m.in. Nad Jarem, Zakrzewo, Sielanka ma co najmniej 70 członków, natomiast klub Caritasu zrzesza 30 starszych osób.

Wraz z wiekiem pogarsza się kondycja zdrowotna i możliwości samodzielnego funkcjonowania osób starszych w miejscu zamieszkania. Seniorzy o ograniczonej możliwości poruszania się podkreślają potrzebę korzystania z pomocy osób trzecich w wykonywaniu codziennych czynności. Jak sami deklarują, w większości otrzymują pomoc ze strony członków najbliższej rodziny, ale też coraz częściej sytuacja rodzinna i zdrowotna zmusza ich do korzystania z pomocy profesjonalnych służb. Zmiany społeczne i gospodarcze spowodowały, że dorosłe dzieci wraz ze swoimi członkami rodziny mieszkają oddzielnie, również poza Elblągiem. Usługi opiekuńcze są świadczone w miejscu zamieszkania u około 570 osób. Zgodnie z potrzebami zgłaszanymi przez seniorów lub ich rodziny zostały wprowadzone usługi realizowane w godzinach popołudniowych (między 15⁰⁰ a 20⁰⁰). Do końca lipca 2013 roku skorzystało z nich 70 osób.

Pogarszający się z wiekiem stan zdrowia powoduje konieczność korzystania przez seniorów z pomocy placówek służby zdrowia, szpitali, w tym w formie opieki długoterminowej oraz porad lekarzy różnych specjalności. Często są to choroby przewlekłe, wymagające wielu różnorodnych leków. W tej sytuacji konieczne staje się objęcie seniorów pomocą przychodni lub oddziału geriatrycznego, których w chwili obecnej nie ma w Elblągu.

W naszym mieście funkcjonuje Zakład Opiekuńczo – Lecznicy, który zapewnia pomoc i opiekę medyczną 34 osobom. Ilość miejsc jest jednak niewystarczająca, dlatego placówka ma stale osoby oczekujące na przyjęcie.

Osoby starsze wymagające całodobowej opieki i pomocy w codziennym funkcjonowaniu mogą skorzystać z oferty Domu Pomocy Społecznej „Niezapominajka”, który dysponuje 135 miejscami dla osób starszych oraz somatycznie przewlekłe chorych.

W bardzo niewielkim stopniu placówki służby zdrowia mają możliwość objęcia opieką medyczną długoterminową osób starszych wymagających pomocy odpowiednio wykwalifikowanych pielęgniarek. Kontrakty z NFZ są niewystarczające aby objąć tą formą pomocy wszystkich potrzebujących. Seniorzy podkreślają także potrzebę zwiększenia kontraktów z NFZ na realizację w istniejących placówkach usług rehabilitacyjnych.

Analiza działań na rzecz osób starszych w Elblągu.

Jednym z priorytetowych zadań realizowanych w sferze polityki społecznej Elbląga jest podniesienie jakości życia elbląskich seniorów.

Uchwałą Nr XIX.395/2008 Rady Miejskiej w Elblągu z dnia 2 grudnia 2008 roku został przyjęty ro realizacji „Elbląski program na rzecz osób starszych na lata 2009-2013”. Z uwagi na różnorodność problemów jakie zostały poruszone podczas prac nad programem został on podzielony na cztery obszary obejmujące zagadnienia z zakresu

budowania pozytywnego wizerunku osób starszych, infrastruktury i usług socjalnych, zdrowia i profilaktyki, aktywności i zainteresowań seniorów.

Dla każdego z obszarów wyznaczono cel strategiczny i cele szczegółowe oraz określono zadania do realizacji. W harmonogramie Programu wskazano realizatorów poszczególnych zadań i źródła ich finansowania oraz termin podejmowanych działań i wskaźniki ewaluacyjne. Źródłem informacji na potrzeby raportowania Programu były sprawozdania składane przez realizatorów poszczególnych działań.

Najważniejszym rezultatem Programu było dostrzeżenie potrzeb i oczekiwań osób starszych w zakresie zabezpieczenia ich potrzeb oraz nawiązanie współpracy instytucji i organizacji zajmujących się problematyką osób starszych.

W celu koordynacji wszystkich działań skierowanych do seniorów została powołana Elbląska Rada Seniorów oraz Pełnomocnik Prezydenta ds. Seniorów. Wojewoda Warmińsko – Mazurski dostrzegając problemy elbląskich seniorów jako zastępcę Pełnomocnika ds. Seniorów powołał osobę z Elbląga. Wymiernym efektem realizacji Programu było m.in.:

- opracowanie i wdrożenie do realizacji standardów usług opiekuńczych świadczonych na rzecz klientów pomocy społecznej, oraz rozszerzenie zakresu ich realizacji na godziny popołudniowe a także zorganizowanie płatnej pomocy sąsiedzkiej,
- doskonalenie wiedzy zawodowej pracowników pomocy społecznej w zakresie wspierania osób starszych, oraz szkolenie pielęgniarek w zakresie opieki geriatrycznej,
- kontynuacja odwiedzin osób starszych powyżej 70 r.ż. w ich miejscu zamieszkania przez pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Elblągu, celem ustalenia sytuacji socjalno-bytowej i przedstawienia aktualnych ofert pomocy,
- udzielanie osobom starszym wsparcia w formie pomocy finansowej, rzeczowej, usługowej i pracy socjalnej,
- pobudzenie aktywności organizacji seniorskich w zakresie propagowania i realizacji programów profilaktyki zachowań prozdrowotnych,
- organizowanie spotkań, zajęć informacyjno – edukacyjnych dla młodzieży dotyczących problematyki starości oraz różnego rodzaju imprez kulturalnych i okolicznościowych pogłębiających proces integracji międzypokoleniowej,
- prowadzenie kampanii medialnych w zakresie kształtowania pozytywnego wizerunku osób starszych, promowania ich aktywności oraz zapewnienia poczucia bezpieczeństwa dla seniorów, czego najlepszym przykładem jest kampania pt. „Bezpieczny senior”.

W Programie zostały zapisane zadania, które z różnych względów nie zostały zrealizowane. Najważniejszym z nich była konieczność zabezpieczenia pełnej informacji o wszystkich działaniach proponowanych przez organizacje i instytucje wspierające seniorów w zakresie organizacji czasu wolnego, pomocy w codziennym funkcjonowaniu i ochrony zdrowia. Wszystkie te funkcje miało spełniać Centrum Seniora, jako placówka koordynująca działania dla osób starszych.

Geneza powstawania Programu.

Z inicjatywą rozpoczęcia prac nad opracowaniem kolejnego programu na rzecz osób starszych na lata 2014 – 2020 wystąpił do Prezydenta Miasta, Pełnomocnik Prezydenta ds. Seniorów, proponując na spotkaniu Elbląskiej Rady Seniorów skład osobowy do jego opracowania. W skład zespołu weszli przedstawiciele wszystkich organizacji seniorskich i instytucji pracujących na rzecz seniorów w mieście.

Prezydent Miasta, po uzupełnieniu składu, Zarządzeniem nr 546/2013 z dnia 23 października 2013 r. powołał zespół do opracowania „Elbląskiego programu na rzecz osób starszych na lata 2014-2020+”.

Program obejmuje szeroki zakres zagadnień związanych z problemami osób starszych i wzorem poprzedniej edycji został podzielony na cztery obszary, tj.:

Obszar I: System wsparcia - infrastruktura, usługi socjalne.

Obszar II: Zdrowie: profilaktyka, rehabilitacja i ochrona zdrowia.

Obszar III: Aktywność społeczna, kulturalna, edukacyjna i zawodowa osób starszych.

Obszar IV: Wizerunek osób starszych.

Obszary, cele strategiczne i szczegółowe, działania, wskaźniki

Obszar I: System wsparcia - infrastruktura, usługi socjalne.

Analiza SWOT- obszar I

SŁABE STRONY	MOCNE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - niewystarczająca liczba osiedlowych klubów seniora, - niewystarczająca wiedza osób starszych na temat organizacji i instytucji świadczących wsparcie, - duża liczba osób starszych mało zainteresowanych niesieniem pomocy na rzecz swojego środowiska, - brak pensjonatów i rodzinnych domów pomocy dla osób starszych, - brak zintegrowanego systemu przepływu informacji dla osób starszych, - brak cyklicznego opracowywania „Informatora dla seniorów”.	<ul style="list-style-type: none"> - rozwinięty system usług opiekuńczych realizowanych w miejscu zamieszkania, - opracowane i stosowane standardy usług opiekuńczych, - wykształcona i kompetentna kadra pomocy i integracji społecznej, - dobra współpraca ZUS z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz osób starszych, - rozwijająca się infrastruktura socjalna, - zwiększająca się liczba obiektów bez barier architektonicznych, - zapewnienie osobom starszym i niepełnosprawnym transportu do placówek dziennego pobytu.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - możliwość pozyskania środków finansowych na realizację programów i projektów socjalnych z funduszu Rządowego Programu na Rzecz	<ul style="list-style-type: none"> - niskie dochody wielu osób starszych w stosunku do niezbędnych potrzeb i realiów rynku, - zanik tradycyjnych rodzin

<p>Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014 – 2020,</p> <ul style="list-style-type: none"> - możliwość wykorzystania potencjału dużej liczby osób starszych do samopomocy w swoim środowisku zamieszkania, - rozwój i doskonalenie współpracy podmiotów zaangażowanych w realizację działań na rzecz osób starszych. 	<p>wielopokoleniowych,</p> <ul style="list-style-type: none"> - osłabienie więzi rodzinnych i poczucia odpowiedzialności za zabezpieczenie potrzeb starszych członków rodziny.
---	---

Cel strategiczny:

Zapewnienie osobom starszym bezpieczeństwa socjalnego.

Cele szczegółowe:

Cel. 1. Zapewnienie osobom starszym wsparcia w środowisku zamieszkania.

Działania:

- 1.1. Tworzenie w środowiskach lokalnych różnego typu placówek adekwatnych do potrzeb osób starszych oraz wspieranie placówek już istniejących.
- 1.2. Świadczenie zgodnie z potrzebami usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych na rzecz osób starszych.
- 1.3. Realizacja projektów w zakresie rozwoju usług socjalnych na rzecz osób starszych oraz osób opiekujących się osobami starszymi, finansowanych ze środków zewnętrznych.
- 1.4. Kampanie informacyjne promujące i upowszechniające m.in.:
  - ideę „Dobrego sąsiada”,
  - bezpieczeństwo seniorów,
  - nowe technologie i rozwiązania w zakresie niebezpośrednich usług opiekuńczych,
  - likwidację barier architektonicznych.
- 1.5. Organizacja konferencji dotyczącej polityki senioralnej miasta oraz promującej „Program działań na rzecz osób starszych na lata 2014 – 2020”.
- 1.6. Cykliczne opracowywanie „Informatora dla seniorów”.
- 1.7. Utworzenie i prowadzenie strony internetowej adresowanej do osób starszych i ich rodzin.
- 1.8. Wprowadzenie „Elbląskiej Karty Seniora”

Wskaźniki:

1. Liczba nowych placówek różnego typu adekwatnych do potrzeb osób starszych.
2. Wzrost liczby usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych zgodnie z zapotrzebowaniem.
3. Liczba zrealizowanych projektów, finansowanych ze środków zewnętrznych, w zakresie rozwoju usług socjalnych na rzecz osób starszych oraz osób opiekujących się osobami starszymi.
4. Liczba przeprowadzonych kampanii promujących i upowszechniających m.in. bezpieczeństwo osób starszych, nowych technologii i rozwiązań w zakresie niebezpośrednich usług opiekuńczych, idei „Dobrego sąsiada”.
5. Opracowanie koncepcji i wprowadzenie zasad Elbląskiej Karty Seniora.

Cel 2. Wsparcie rodzin osób starszych.**Działania:**

- 2.1 Tworzenie grup wsparcia dla osób opiekujących się seniorami.
- 2.2 Pomoc psychologiczna i poradnictwo dla rodzin osób starszych.

Wskaźniki:

1. Liczba grup wsparcia dla osób opiekujących się seniorami.
2. Liczba osób, którym udzielono pomocy psychologicznej i poradnictwa.

Cel 3. Zapewnienie osobom starszym okresowej opieki całodobowej.**Działania:**

- 3.1 Zwiększenie liczby miejsc całodobowego pobytu czasowego dla osób starszych.

Wskaźniki:

- 3.2 Liczba nowych miejsc całodobowego pobytu dla osób starszych.

Cel 4. Zapewnienie wysokich kompetencji kadr świadczących pomoc i wsparcie osobom starszym.**Działania:**

- 1.1. Tworzenie warunków do uczestnictwa w kursach, szkoleniach, seminariach, konferencjach itp. osób pracujących w obszarze wspierania osób starszych.

Analiza SWOT w obszarze „System wsparcia - infrastruktura, usługi socjalne” wykazała, że w Elblągu jest dobrze rozwinięty system usług opiekuńczych realizowanych w miejscu zamieszkania, zgodnie z opracowanymi i stosowanymi standardami.

Istniejące w mieście placówki dziennego pobytu zapewniają aktywne spędzanie wolnego czasu i kilkugodzinny pobyt. Poprzez rozbudowę istniejących placówek stale rozwija się infrastruktura socjalna. Zwiększyła się liczba obiektów bez barier architektonicznych. W placówkach pomocy i integracji społecznej pracuje wykształcona

i kompetentna kadra, która powinna mieć możliwość stałego podnoszenia swoich kwalifikacji. Jednocześnie nadal brakuje pensjonatów i rodzinnych domów pomocy dla osób starszych, które zapewniałyby całodobowe miejsca pobytu.

Analiza wykazała potrzebę tworzenia różnych osiedlowych placówek zapewniających wsparcie osobom starszym, szczególnie w zakresie wypełnienia czasu wolnego oraz brak wolnych lokali na tego typu działalność.

Analiza wskazała na dobrą współpracę pracowników ZUS z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz osób starszych. Jednakże odczuwalny jest brak przepływu informacji pomiędzy poszczególnymi podmiotami działającymi na rzecz osób starszych i docierania do seniorów z aktualnymi ofertami w zakresie zagospodarowania czasu wolnego, możliwości wsparcia ze strony służb społecznych oraz pomocy medycznej. Bardzo istotnym zagadnieniem jest aktywizacja „młodszych” seniorów na rzecz „starszych” seniorów, poprzez pracę wolontarystyczną.

Obszar. II Zdrowie: profilaktyka, rehabilitacja i ochrona zdrowia.

ANALIZA SWOT - obszar II

SŁABE STRONY	MOCNE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - ograniczona liczba kontraktów z NFZ na realizację opieki długoterminowej realizowanej w miejscu zamieszkania, - zbyt mała liczba miejsc w Zakładzie Opiekuńczo – Leczniczym, - niewielkie zasoby finansowe osób starszych - niewystarczająca liczba lekarzy specjalistów m.in. geriatrów, - niewielka liczba programów profilaktycznych finansowanych ze środków publicznych, - brak oddziału i poradni geriatrycznej, - długi czas oczekiwania na wizyty u specjalistów i zabiegi medyczne, - trudny dostęp do usług rehabilitacyjnych, 	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie świadomości osób starszych i ich rodzin w zakresie problematyki prozdrowotnej, - wzrastająca świadomość potrzeb aktywności fizycznej i intelektualnej wśród osób starszych, - wykształcona kadra medyczna oraz coraz lepsza jakość opieki i usług medycznych, - wzrastająca liczba przeprowadzonych akcji edukacyjnych z zakresu ochrony zdrowia, - dobra i dobrze funkcjonująca podstawowa opieka zdrowotna, - funkcjonowanie w mieście Zakładu Opiekuńczo – Leczniczego na 34 miejsca, - funkcjonowanie Hospicjum stacjonarnego i domowego, - zwiększająca się liczba obiektów bez barier architektonicznych i transportowych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - wyższa świadomość społeczna dotycząca problemów zdrowotnych związanych ze starością, - możliwość pozyskiwania środków finansowych przeznaczonych na podnoszenie standardu usług 	<ul style="list-style-type: none"> - brak zainteresowania kierunkami kształcenia związanymi z opieką nad osobami starszymi, - niskie wynagrodzenie osób realizujących usługi opiekuńcze dla osób starszych,

<p>medycznych i opiekuńczych, - tworzenie nowych kierunków kształcenia dotyczących problematyki osób starszych, - ogólnie dostępne bazy danych w zakresie usług medycznych (m.in. zintegrowany informator pacjenta, rejestr podmiotów leczniczych), - podjęcie ogólnopolskich badań nad problematyką zdrowotną osób starszych, - plan utworzenia oddziału geriatrycznego w Szpitalu Miejskim, - plan wprowadzenia w życie „bonu opiekuńczego” dla osób starszych (niesamodzielnych)</p>	<p>- brak etatów w opiece nad osobami starszymi, - postęp cywilizacyjny sprzyjający biernemu trybowi życia, - niewystarczające usługi medyczne w stosunku do wzrastającej liczby osób starszych, - często zmieniające się przepisy dotyczące refundacji leków, - zawężanie grup wiekowych kwalifikujących do bezpłatnych badań profilaktycznych, - limitowanie usług zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych.</p>
--	---

Cel strategiczny:

Zwiększenie osobom starszym dostępności do systemu opieki zdrowotnej, rehabilitacji i profilaktyki.

Cele szczegółowe:

Cel 1. Stworzenie systemu opieki geriatrycznej

Działania:

- 1.1 Utworzenie poradni geriatrycznej.
- 1.2 Utworzenie oddziału geriatrycznego.
- 1.3 Uruchomienie na oddziałach internistycznych miejsc z przedłużonym pobytem
- 1.4 Zabieganie o zwiększenie świadczeń pielęgnacyjno – opiekuńczych w pielęgniarstwie, długoterminowej opiece domowej.
- 1.5 Kształcenie specjalistów opieki długoterminowej, geriatry.

Wskaźniki:

1. Utworzenie oddziału i poradni geriatrycznej.
2. Liczba uruchomionych miejsc z przedłużonym pobytem w oddziałach internistycznych.

Cel 2. Umożliwienie lepszej dostępności do usług rehabilitacyjnych dla osób starszych

Działania:

- 2.1 Zwiększenie liczby usług rehabilitacyjnych dla osób starszych realizowanych w istniejącej bazie.

Cel 3. Wspieranie podmiotów leczniczych w zakresie tworzenia alternatywnych form opieki nad osobami starszymi.

Działania:

- 3.1 Wykorzystanie doświadczenia i chęci lekarzy, pielęgniarek i rehabilitantów będących na emeryturze do świadczenia pomocy osobom starszym.

Cel 4. Promowanie programów profilaktycznych i rehabilitacyjnych oraz zachęcanie osób starszych do korzystania z nich.

Działania:

- 4.1 Udział w krajowych i regionalnych programach profilaktycznych.
- 4.2 Kampanie informacyjne dotyczące programów profilaktycznych.
- 4.3 Stworzenie w Centrum Seniora, w ramach wolontariatu, centrum informacji i doradztwa dla osób starszych i ich rodzin oraz opiekunów w zakresie ochrony zdrowia.

Wskaźniki:

1. Liczba osób starszych, które wzięły udział w programach profilaktycznych.
2. Liczba kampanii informacyjnych dotyczących programów profilaktycznych.

Analiza SWOT wykazała, że na terenie Elbląga jest dobrze rozbudowana sieć służb medycznych oraz poradni rehabilitacyjnych. Wzrosła liczba placówek bez barier architektonicznych. Jednakże zbyt niskie kontrakty z NFZ ograniczają dostęp seniorów do tych placówek.

Osoby posiadające orzeczenie o niepełnosprawności, mają możliwość uzyskania dofinansowania ze środków PFRON do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych oraz do likwidacji barier architektonicznych, technicznych i komunikacyjnych, a także do udziału w turnusach rehabilitacyjnych.

Od kilku lat w ramach programu „Zdrowie” Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Elblągu realizuje dopłaty do leków dla osób starszych cierpiących na choroby przewlekłe.

Działania profilaktyczne prowadzone w ramach kontraktów z NFZ obejmują swoim zakresem zbyt wąskie grupy wiekowe. Analiza SWOT wskazała również na potrzebę szerszego prowadzenia kampanii informacyjnych dla seniorów na temat działań profilaktycznych.

Pogarszająca się z wiekiem kondycja zdrowotna osób starszych powoduje konieczność korzystania z pomocy wielu specjalistów, do których dostęp dla seniorów jest ograniczony z uwagi na ogólne niedofinansowanie usług medycznych z NFZ. Natomiast niskie dochody seniorów ograniczają lub uniemożliwiają im korzystanie z prywatnych gabinetów lekarskich i odpłatnych usług medycznych.

Z analizy SWOT wynika że, dysponujący 34 miejscami Zakład Opiekuńczo - Leczniczy ma stałą kolejkę osób oczekujących na przejęcie. Usługi pielęgniarские nad osobami starszymi w miejscu zamieszkania w ramach kontraktów z NFZ są ograniczone czasowo. Bardzo ważnym zagadnieniem, podobnie jak w innych miastach w kraju, jest uruchomienie w istniejących w Elblągu szpitalach oddziałów internistycznych z miejscami o przedłużonym pobycie a w przyszłości utworzenie poradni i oddziału geriatrycznego.

Obszar III: Aktywność społeczna, kulturalna, edukacyjna i zawodowa osób starszych

Analiza SWOT - obszar III

SŁABE STRONY	MOCNE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - brak miejsc pracy dla osób 50+, - niedostateczny przepływ informacji o możliwościach aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym, kulturalnym, politycznym i gospodarczym, - niewystarczająca ilość miejsc spotkań w miejscach zamieszkania, - brak możliwości zatrudnienia osób z wykształceniem w zakresie opieki nad osobami starszymi, - brak debat/spotkań dot. problemów i potrzeb os. starszych, - funkcjonujący negatywny stereotyp osób starszych, - ograniczone środki finansowe seniorów na udział w kulturze, - istnienie barier architektonicznych, - brak infrastruktury sportowo-rekreacyjnej dla osób starszych. 	<ul style="list-style-type: none"> - istnieją osiedlowe kluby seniora, - funkcjonuje Uniwersytet III Wieku, - powołanie Pełnomocnika Prezydenta ds. os. starszych i Elbląskiej Rady Seniorów, - istnieje partnerstwo na rzecz dojrzałego wolontariatu, - dobra współpraca z pełnomocnikiem ds. organizacji pozarządowych, - miejskie programy na rzecz osób starszych (Bezpieczny Senior), - istnieją organizacje wsparcia w zakresie pozyskiwania funduszy, - działanie placówek kultury, uczelni wyższych, ZUS na rzecz seniorów.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - zmiany w prawie dotyczące osób starszych, - rozwijająca się współpraca z instytucjami działającymi na rzecz seniorów, - nawiązanie współpracy z bibliotekami, parafiami itp., - nowy okres programowania ue (power, rpo wim), - Rządowy program na rzecz aktywności społecznej osób starszych na lata 2014 - 2020, 	<ul style="list-style-type: none"> - słaba kondycja fizyczna osób starszych, - przedmiotowe traktowanie osób starszych, - niewystarczający nawyk osób starszych do aktywnego trybu życia.

- federacja organizacji socjalnych fosa, - sieci uniwersytetu III wieku, - rozwój funduszu aktywności seniorów w Fundacji Elbląg.	
---	--

Cel strategiczny:

Zwiększenie aktywnego udziału osób starszych w życiu społecznym, kulturalnym, edukacyjnym, politycznym i gospodarczym.

Cele szczegółowe:

Cel 1. Rozwój oferty kulturalnej i edukacyjnej dla osób starszych

Działania:

- 1.1 Rozszerzenie oferty edukacyjnej Uniwersytetu III Wieku i Osób Niepełnosprawnych.
- 1.2 Rozwój i wspieranie funkcjonujących klubów i organizacji seniorskich.
- 1.3 Rozwój ofert kulturalnej skierowanej do osób starszych.

Wskaźniki:

1. Liczba nowych sekcji powstałych w ciągu roku.
2. Liczba rekomendowanych projektów zrealizowanych w ciągu roku.
3. Liczba imprez kulturalnych skierowanych do osób starszych.

Cel 2. Zwiększenie udziału osób starszych w życiu społecznym i publicznym

Działania:

- 2.1 Podniesienie wiedzy i umiejętności członków organizacji seniorskich w zakresie prowadzenia organizacji, m.in. umiejętności liderkich, komunikacji, pozyskiwania funduszy.
- 2.2. Przygotowanie się osób w wieku przedemerytalnym do zmiany trybu życia związanego z przejściem na emeryturę.
- 2.3. Wzrost udziału osób starszych w życiu publicznym.
- 2.4 Zróżnicowanie form integracji międzypokoleniowej.

Wskaźniki:

1. Szkoła i warsztaty dla liderów organizacji seniorskich.
2. Liczba prowadzonych kampanii informujących osoby przechodzące na emeryturę o ofercie działań społecznych oraz możliwościach aktywnego spędzania czasu (organizacje seniorskie, pracodawcy, Targi seniora, Senioriady).
3. Liczba debat, konferencji i konsultacji społecznych z udziałem osób starszych.
4. Liczba międzypokoleniowych imprez kulturalnych, edukacyjnych, turystycznych, sportowo-rekreacyjnych itp.

Cel 3. Zwiększenie aktywności zawodowej osób starszych zgodnie z potrzebami

Działania:

- 3.1 Przeprowadzenie kampanii społecznej promującej aktywność zawodową osób starszych skierowanej do pracodawców oraz seniorów.
- 3.2 Organizacja szkoleń/kursów podnoszących kwalifikacje osób starszych.
- 3.3 Realizacja usług pośrednictwa pracy i doradztwa zawodowego skierowanego do osób starszych (prowadzone przez Centrum Seniora).

Wskaźniki:

1. Liczba kampanii promujących aktywność zawodową osób starszych.
2. Liczba osób starszych podnoszących kwalifikacje zawodowe i kompetencje osobowościowe.

Cel 4. Rozwój wolontariatu osób starszych i na rzecz osób starszych

Działania:

- 4.1 Promowanie działalności Partnerstwa
- 4.2 Pozyskiwanie miejsc i wolontariuszy do pracy wolontarystycznej dla osób starszych

Wskaźniki:

1. Liczba kampanii promujących działalność Partnerstwo
2. Ilość pozyskanych miejsc pracy i wolontariuszy do pracy wolontarystycznej.

Cel 5. Wzmocnienie współpracy między podmiotami działającymi na rzecz osób starszych

Działania:

- 5.1 Stworzenie mapy miejsc przyjaznych seniorom. Wskazanie potrzeb w zakresie bezpiecznego i łatwego poruszania się w przestrzeni miejskiej.
- 5.2 Organizacja Senioriady- wymiennie przez różne organizacje seniorskie oraz Targów seniora.
- 5.3 Utworzenie banku czasu (Elbląskie Centrum Wolontariatu).
- 5.4 Stworzenie Centrum Seniora – poradnictwo prawne, aktualizacja Informatora, pośrednictwo pracy, porady dla osób w wieku przedemerytalnym o możliwościach aktywnego spędzania czasu i włączenia się w działalność społeczną, porady w zakresie ochrony zdrowia, koordynacja imprez międzypokoleniowych, kawiarenka itp.

Wskaźniki:

1. Stworzenie mapy miejsc przyjaznych seniorom .
2. Opracowanie założeń i standardów działalności Centrum Seniora.

Problematyka aktywności i zainteresowań jest szczególnie ważna dla zachowania dobrego zdrowia i samopoczucia oraz dobrego funkcjonowania w społeczeństwie. Każda forma aktywności poprawia kondycję psychiczną i fizyczną organizmu, co jest istotne dla osób w starszym wieku.

Bardzo wysoko jest oceniana działalność Uniwersytetu III Wieku, który prowadząc zajęcia z różnych dziedzin nauki daje możliwość rozwijania zainteresowań intelektualnych osób starszych. Dodatkową ofertą spędzania wolnego czasu, zgodnie z własnymi potrzebami, dysponują funkcjonujące w Elblągu osiedlowe kluby seniora. Placówki mają możliwość korzystania z pomocy organizacji wspierających w zakresie pozyskiwania dodatkowych funduszy.

Elbląscy seniorzy dobrze ocenili miejski program na rzecz osób starszych „Bezpieczny Senior”. Dzięki przeprowadzonej kampanii w formie spotów reklamowych, ulotek i broszur informacje w nich zawarte trafiły do szerokiego grona mieszkańców miasta.

Analiza SWOT wykazała niewystarczający nawyk osób starszych do aktywnego trybu życia. Konieczne staje się cykliczne prowadzenie kampanii edukacyjnej o profilaktycznym znaczeniu zdrowego stylu życia i aktywności fizycznej, takiej jak: ćwiczenia na wolnym powietrzu lub siłowni, pływanie, taniec czy też potrzeba stosowania, odpowiedniej do wieku, zdrowej diety. W Elblągu brakuje infrastruktury sportowo - rekreacyjnej dostosowanej do potrzeb seniorów, oraz podobnie jak w całym kraju, ograniczony jest dostęp seniorów do usług rehabilitacyjnych.

Jednocześnie wykazany został niedostateczny przepływ informacji o możliwościach czynnego uczestnictwa w życiu społecznym, kulturalnym i publicznym osób starszych. Ograniczone środki finansowe seniorów na udział w kulturze powodują rezygnację z wielu atrakcyjnych ale kosztownych przedsięwzięć w tym zakresie. Szansą jest zaangażowanie bibliotek w organizację ciekawych spotkań dla seniorów. Brakuje także liderów, którzy mogliby skupić wokół siebie osoby aktywne.

Wobec wydłużonego od 2013 roku okresu aktywności zawodowej osoby po 60 roku życia nadal będą czynne zawodowo. Poza aspektem finansowym praca ma dla seniorów znaczenie o wymiarze niematerialnym - daje poczucie przydatności, buduje prestiż, określa miejsce i rolę osoby starszej w rodzinie i społeczeństwie. Istotne jest zabezpieczenie dla seniorów oferty pracy oraz możliwości podnoszenia kompetencji zawodowych poprzez uczestnictwo w kursach i szkoleniach w tym zakresie.

Obszar IV: Wizerunek osób starszych

ANALIZA SWOT - obszar IV

SŁABE STRONY	MOCNE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - niekorzystny wizerunek osób starszych, - media często przedstawiają osoby starsze jako wymagające wsparcia i pomocy w życiu codziennym, przez co postrzegane są jako roszczeniowe, słabe itp., - osoby starsze nie są dostrzegane jako ważny klient (niewystarczająca liczba produktów skierowanych dla osób starszych, w tym produkty turystyczne), - stereotypy w postrzeganiu seniorów – niedołączny, biedny, niezaradny, nie nadążający za postępem technologicznym, - nie branie pod uwagę ograniczeń osób starszych podczas konferencji, szkoleń itp. (za mała czcionka w prezentacjach itp.), - niewystarczające dofinansowanie organizacji seniorskich z budżetu miasta.	<ul style="list-style-type: none"> - doświadczenie zawodowe i życiowe, - osoby starsze wzbudzają zaufanie i szacunek, - postrzeganie osób starszych jako wspierających dzieci/rodziny (finansowo, pomoc w opiece nad dziećmi/wnukami), - media jednostkowo przedstawiają osoby starsze pozytywnie.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - propagowanie pozytywnego wizerunku osób starszych w mediach i przestrzeni publicznej , - przeciwdziałanie stereotypom, - wzrost zamożności osób starszych, - polepszenie nastawienia rodzin wobec swoich seniorów.	<ul style="list-style-type: none"> - zmniejszanie się więzi międzypokoleniowej w rodzinach, - zubożenie seniorów i społeczeństwa, - pogorszenie funkcjonowania służby zdrowia, pomocy społecznej itp., - dyskryminacja ze względu na wiek.

Cel strategiczny:

Budowanie pozytywnego wizerunku osób starszych w społeczeństwie

Cele szczegółowe:

Cel 1. Wzmocnienie pozytywnego wizerunku osób starszych

Działania:

- 1.1 Przedstawienie co roku problematyki osób starszych na sesji Rady Miejskiej Elbląga.

- 1.2 Organizowanie kampanii społecznych wzmacniających wizerunek osób starszych.
- 1.3 Przystępowanie do ogólnopolskich kampanii/konkursów wzmacniających wizerunek osób starszych.
- 1.4 Wspieranie wydarzeń organizowanych przez organizacje seniorskie poprzez granty Funduszu Aktywności Seniorów Fundacji Elbląg ze szczególnym uwzględnieniem współpracy międzypokoleniowej.
- 1.5 Prezentacja dorobku organizacji seniorskich podczas corocznych Elbląskich Forów Inicjatyw Pozarządowych.
- 1.6 Inicjatywa lokalna skierowana do osób starszych.

Wskaźniki:

1. Liczba kampanii społecznych wzmacniających wizerunek osób starszych.
2. Liczba inicjatyw lokalnych skierowanych do osób starszych.

Cel 2. Przeciwdziałanie dyskryminacji osób starszych

Działania:

- 2.1 Poprawa jakości obsługi osób starszych przez pracowników urzędów i instytucji poprzez uwzględnienie potrzeb/ograniczeń osób starszych (zrozumiały i przystępny język, większa czcionka, wyjaśnienia, głośne mówienie, odpowiednie redagowanie publikacji i ogłoszeń).
- 2.2 Badanie jakości obsługi osób starszych przez pracowników urzędów i różnych instytucji.
- 2.3 Zwiększenie środków finansowych na organizacje seniorskie.
- 2.4 Przygotowanie miejsca (np. „Sali doświadczania świata seniorów”) gdzie osoby młode mogą doświadczyć sytuacji trudnych dla osób starszych (np. sytuacje w ruchu ulicznym, w autobusie, sklepie, urzędzie itp.).

Wskaźniki:

1. Wyniki badań jakości obsługi osób starszych przez pracowników urzędów i różnych instytucji.
2. Opracowanie koncepcji i przygotowanie „Sali doświadczania świata seniorów”.

Jak wskazuje analiza SWOT osoby starsze są przedstawiane w mediach jako wymagające wsparcia i pomocy w codziennym funkcjonowaniu, przez co postrzegane są jako roszczeniowe i słabe. Nadal w społeczeństwie funkcjonuje stereotyp wizerunku seniora jako osoby niedołącznej, niezaradnej, biednej i wymagającej szczególnych względów. Nie dostrzega się ich ograniczeń związanych z wiekiem, stosując zbyt małą czcionkę i niezrozumiały język we wszelkiego rodzaju formularzach i ulotkach.

Jednocześnie w wielu środowiskach osoby starsze doceniane są jako doświadczeni i kompetentni pracownicy, wzbudzający zaufanie i szacunek. W rodzinach doceniana jest ich pomoc w opiece nad wnukami oraz możliwości uzyskania wsparcia materialnego.

Problematyka osób starszych powinna stać się tematem cyklicznie organizowanych debat publicznych oraz kampanii społecznych. Przynajmniej raz w roku posiedzenie Rady Miasta powinno być związane z tematyką seniorów. Organizacje seniorskie powinny mieć możliwość przedstawienia swojego dorobku podczas różnego rodzaju imprez o charakterze otwartym, co w znacznym stopniu pomogłoby zmieć postrzeżenie seniorów w społeczeństwie.

Wdrożenie programu

1. Harmonogram realizacji zadań.

Realizacja działań określonych w programie winna odbywać się zgodnie z harmonogramem, stanowiącym załącznik do „Elbląskiego programu na rzecz osób starszych na lata 2014 – 2020+”.

Wskazano w nim terminy realizacji, osoby/instytucje odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań, określono wskaźniki ewaluacji oraz źródła finansowania.

2. Monitoring i ewaluacja programu.

Ważnymi elementami realizacji celów i zadań założonych w Programie są monitoring i ewaluacja programu. Źródłem informacji niezbędnych do monitorowania realizacji programu będą sprawozdania częściowe przygotowane przez realizatorów poszczególnych zadań zawartych w programie.

Po zakończeniu każdego roku Pełnomocnik Prezydenta ds. Seniorów, przy współpracy z Departamentem Społecznym, na podstawie danych zebranych z instytucji i organizacji realizujących zadania w poszczególnych obszarach, opracuje i przedłoży Elbląskiej Radzie Seniorów raport z realizacji programu. Po zapoznaniu się z raportem, Rada Seniorów dokona analizy wdrożenia i rezultatów osiągniętych na każdym etapie. Wyniki analizy wraz z raportem zostaną przedstawione Prezydentowi Miasta, w terminie do końca I kwartału każdego roku. Na koniec okresu wdrażania Programu, zostanie przeprowadzona ewaluacja ex-post, która oceni oddziaływanie programu, jego efekty i trwałość oraz dostarczy danych do opracowania programu na kolejny okres.

3. Finansowanie programu.

Zakres realizacji zadań określonych w programie jest uzależniony od wielkości środków finansowych budżetu miasta oraz pozyskanych przez realizatorów poszczególnych zadań, w ramach programów i projektów celowych służących ich realizacji, takich jak m.in.:

Rządowy Program na rzecz Aktywności Osób Starszych,
Europejski Fundusz Społeczny,

Fundusz Inicjatyw Obywatelskich,
Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
Narodowy Fundusz Zdrowia,
Fundusze Norweskie,
Programy grantowe Fundacji Elbląg,
Programy ogłaszane przez MPiPS, Samorząd województwa,
Regionalny Program Operacyjny.

Informacje dotyczące źródeł finansowania poszczególnych zadań programu zawarte są w Harmonogramie realizacji „Elbląskiego programu na rzecz osób starszych na lata 2014 2020+”.

4.Skład zespołu roboczego do opracowania Programu

Teresa Urban - Pełnomocnik Prezydenta ds. Seniorów, ERS.
Barbara Dyrła - Departament Społeczny Urzędu Miasta, ERS.
Mirosława Grochalska - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.
Halina Markowska - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.
Teresa Szymańska - Departament Społeczny Urzędu Miasta.
Marek Gulda - DPS „Niezapominajka” , ERS.
Stefania Lepiesza - Klub Seniora „Zakrzewo” , ERS.
Elżbieta Ziętkowska - Klub Seniora „ Nad Jarem” , ERS.
Orężak Iwona - UTWiON w Elblągu.
Babraj Izabela -ESPH „Lazarus” , ERS.
Adamowicz Małgorzata - radna, Stowarzyszenie „Serce za uśmiech”.
Karina Podlaszewska - ZUS Oddział Elbląg.
Agnieszka Cybulska - ZUS Oddział Elbląg.
Arkadiusz Jachimowicz - ESWiP.
Teresa Bocheńska - ERKON.
Krystyna Adamska - Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów , ERS.
Ewa Kućmierowska - Wojewódzki Szpital Zespolony.
Stanisław Puchalski - Fundacja „Elbląg”, Rzecznik ds. Osób Starszych.
Wojciech Borowski - Caritas Polska , ERS.
Anna Grabowska - Caritas Polska.
Teresa Kozłowska - Stowarzyszenie Kombatantów , ERS.
Paweł Kulasiewicz – Stowarzyszenie Elbląg Europa.
Mariola Turek – Zakład Opiekuńczo- Leczniczy Szpital Miejski.
Bożena Kąkol – Szkoła Policealna im. J. Romanowskiej w Elblągu.
Małgorzata Woźna – EWSiP Elbląg.
Alicja Tomczyk – Stowarzyszenie „Amazonki”.
Sylwia Baranowska – Departament Edukacji UM.
Anna Wrońska – pedagog, Szkoła Podstawowa nr 8.
Helena Hałun – Stowarzyszenie Integracyjne „Razem”.

Harmonogram realizacji „Elbląskiego programu na rzecz osób starszych na lata 2014 - 2020+”

SYSTEM WSPARCIA - INFRASTRUKTURA, USŁUGI SOCJALNE

Cel strategiczny: Zapewnienie osobom starszym bezpieczeństwa socjalnego.					
Cel 1. Zapewnienie osobom starszym wsparcia w środowisku zamieszkania.					
Lp.	Działanie	Termin realizacji	Osoba/instytucja odpowiedzialna	Wskaźniki	Źródło finansowania
1.1	Tworzenie w środowiskach lokalnych różnego typu placówek adekwatnych do potrzeb osób starszych oraz wspieranie placówek już istniejących.	Lata 2014 - 2020	Podmiot tworzący placówkę. Prezydent Miasta	Jedna placówka w ciągu roku - adekwatna do potrzeb osób starszych	Programy grantowe Budżet Miasta Budżet Wojewody Środki własne podmiotów tworzących placówkę
1.2	Świadczenie zgodnie z potrzebami usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych na rzecz osób starszych.	Lata 2014 - 2020	MOPS Departament Społeczny	Realizacja zgodnie z potrzebami usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych.	Budżet Miasta
1.3	Realizacja projektów w zakresie rozwoju usług socjalnych na rzecz osób starszych oraz osób opiekujących się osobami starszymi, finansowanych ze środków zewnętrznych.	Lata 2014 - 2020	Podmioty składające wnioski	Co najmniej jeden zrealizowany projekt w ciągu roku.	Środki z budżetu państwa Środki pomocowe z funduszy unijnych
1.4	Kampanie informacyjne promujące i upowszechniające m.in.: - ideę „Dobrego sąsiada”, - bezpieczeństwo seniorów, - nowe technologie i rozwiązania	Lata 2014 - 2020	Urząd Miasta Departament Społeczny Instytucje i organizacje działające na rzecz	Co najmniej jedna kampania w powyższym zakresie przeprowadzona w ciągu roku.	Budżet Miasta Programy grantowe PFRON Środki własne instytucji i organizacji działających na rzecz seniorów

	w zakresie niebezpośrednich usług opiekuńczych, - likwidację barier architektonicznych.		osób starszych		
1.5	Organizacja konferencji dotyczącej polityki senioralnej miasta oraz promującej „Program działań na rzecz osób starszych na lata 2014 – 2020”.	Lata 2014 - 2020	Pełnomocnik Prezydenta ds. Seniorów Elbląska Rada Seniorów	Jedna konferencja zorganizowana co dwa lata.	Budżet Miasta Programy grantowe
1.6	Cykliczne opracowywanie „Informatora dla seniorów”.	Lata 2014 - 2020	Pełnomocnik Prezydenta ds. Seniorów Urząd Miasta Departament Społeczny Centrum Seniora	1000 szt. „Informatorów dla seniora” w danym roku	Budżet Miasta Programy grantowe
1.7	Utworzenie i prowadzenie strony internetowej adresowanej do osób starszych i ich rodzin.	Od 2015	Urząd Miasta Departament Społeczny Centrum Seniora	Utworzenie strony internetowej dla seniorów i ich rodzin. Liczba osób odwiedzających stronę	Budżet Miasta Programy grantowe
1.8	Wprowadzenie „Elbląskiej Karty Seniora”	2015 r opracowania koncepcji, IV kwartał 2015 r wprowadzenie zasad Elbląskiej Karty Seniora	Urząd Miasta Departament Społeczny Centrum Seniora	Opracowanie koncepcji Wprowadzenie zasad Elbląskiej Karty Seniora	Budżet Miasta Budżet instytucji współpracujących

Cel 2. Wsparcie rodzin osób starszych.

Lp.	Działanie	Termin realizacji	Osoba /instytucja odpowiedzialna	Wskaźniki	Źródło finansowania
2.1	Tworzenie grup wsparcia dla osób opiekujących się seniorami	Lata 2014 - 2020	Organizacje i instytucje działające na rzecz osób starszych	Jedna grupa wsparcia w roku.	Programy grantowe Środki własne organizacji i instytucji działających na rzecz seniorów
2.2	Pomoc psychologiczna i	Lata 2014 - 2020	MOPS	Zapewnienie według potrzeb	Budżet Miasta

	poradnictwo dla rodzin osób starszych.		Urząd Miasta Organizacje pozarządowe	udzielania porad.	Programy grantowe
Cel 3. Zapewnienie osobom starszym okresowej opieki całodobowej.					
3.1	Zwiększenie liczby miejsc całodobowego pobytu czasowego dla osób starszych.	Od 2015	Podmioty prowadzące placówki pobytu całodobowego	Zapewnienie według potrzeb miejsc całodobowego pobytu czasowego.	Budżet Wojewody Budżet Miasta Środki własne podmiotów prowadzących placówki całodobowe
Cel 4. Zapewnienie wysokich kompetencji kadr świadczących pomoc i wsparcie osobom starszym.					
4.1	Tworzenie warunków do uczestnictwa w kursach, szkoleniach, seminariach, konferencjach itp. osób pracujących w obszarze wspierania osób starszych.	Lata 2014 - 2020	Wszystkie podmioty pracujące w obszarze pomocy na rzecz osób starszych	Co najmniej 10% osób pracujących w obszarze wspierania osób starszych, uczestniczących w różnych formach podnoszenia kompetencji.	Środki własne podmiotów Środki organizatorów kursu, szkolenia, konferencji, seminarium

ZDROWIE: PROFILAKTYKA, REHABILITACJA I OCHRONA ZDROWIA.

Cel strategiczny: Zwiększenie osobom starszym dostępności do systemu opieki zdrowotnej, rehabilitacji i profilaktyki.					
Cel 1. Stworzenie systemu opieki geriatrycznej					
Lp.	Działanie	Termin realizacji	Osoba/instytucja odpowiedzialna	Wskaźniki	Źródło finansowania
1.1	Utworzenie poradni geriatrycznej	Lata 2016-2018	Zarząd Szpitala Miejskiego, WM NFZ O/Olsztyn -Oddział w Elblągu	Utworzenie poradni geriatrycznej.	WM NFZ- O/Olsztyn Prezydent Miasta
1.2	Utworzenie oddziału geriatrycznego	Lata 2016-2018	Zarząd Szpitala Miejskiego, WM NFZ O/Olsztyn - Oddział w Elblągu	Utworzenie oddziału geriatrycznego.	WM NFZ O/Olsztyn Programy pomocowe
1.3	Uruchomienie na oddziałach internistycznych miejsc z	Do końca 2016 roku	Zarząd Szpitala Miejskiego,	Co najmniej trzy miejsca w oddziale.	WM NFZ O/Olsztyn Programy pomocowe

	przedłużonym pobytem		WM NFZ O/Olsztyn - Oddział w Elblągu		
1.4	Zabieganie o zwiększenie świadczeń pielęgnacyjno – opiekuńczych w pielęgniarstwie, długoterminowej opiece domowej	Do 2020 roku	Podmioty działające w zakresie ochrony zdrowia.	Zwiększenie o co najmniej 20% świadczeń.	WM NFZ O/Olsztyn PFRON, Programy pomocowe
1.5	Kształcenie specjalistów opieki długoterminowej, geriatry.	Lata 2014 - 2020	Elbląska Rada Seniorów, organizacje seniorskie.	Jedna inicjatywa w roku	Bez kosztowo
Cel 2. Umożliwienie lepszej dostępności do usług rehabilitacyjnych dla osób starszych					
Lp.	Działanie	Termin realizacji	Osoba odpowiedzialna	Wskaźniki	Źródło finansowania
2.1	Zwiększenie liczby usług rehabilitacyjnych dla osób starszych realizowanych w istniejącej bazie.	Lata 2015-2020	Podmioty świadczące usługi rehabilitacyjne	Docelowo zwiększenie o 20% liczby usług rehabilitacyjnych świadczonych dla osób starszych .	WM NFZ O/Olsztyn, inne źródła zewnętrzne.
Cel 3. Wspieranie podmiotów leczniczych w zakresie tworzenia <i>alternatywnych form opieki nad osobami starszymi.</i>					
Lp.	Działanie	Termin realizacji	Osoba odpowiedzialna	Wskaźniki	Źródło finansowania
3.1	Wykorzystanie doświadczenia i chęci lekarzy, pielęgniarek i rehabilitantów będących na emeryturze do świadczenia pomocy osobom starszym.	Lata 2015-2020	Elbląska Rada Seniorów, Pełnomocnik Prezydenta ds. Seniorów	Corocznie pięć osób – wolontariuszy pozyskanych do pomocy osobom starszym.	Nieodpłatnie - Wolontariat
Cel 4. Promowanie programów profilaktycznych i rehabilitacyjnych oraz zachęcanie osób starszych do korzystania z nich.					
Lp.	Działanie	Termin realizacji	Osoba odpowiedzialna	Wskaźniki	Źródło finansowania
4.1	Udział w krajowych i regionalnych programach profilaktycznych.	Lata 2014 - 2020	Podmioty działające w zakresie ochrony zdrowia	Udział w co najmniej jednym programie w roku	WM NFZ O/Olsztyn, RPO Warmia i Mazury, Urzędy Marszałkowski i Wojewódzki, Urząd Miasta

4.2	Kampanie informacyjne dotyczące programów profilaktycznych.	Lata 2014 - 2020	Organizator programów profilaktycznych	Co najmniej dwie kampanie informacyjne w roku.	Podmioty realizujące programy profilaktyczne
4.3	Stworzenie w Centrum Seniora, w ramach wolontariatu, centrum informacji i doradztwa dla osób starszych i ich rodzin oraz opiekunów w zakresie ochrony zdrowia.	Do 2020 roku	Podmioty działające w zakresie ochrony zdrowia	Stworzenie centrum informacji i doradztwa	Urząd Miasta

AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA, KULTURALNA, EDUKACYJNA I ZAWODOWA OSÓB STARSZYCH

Cel strategiczny: Zwiększenie aktywnego udziału osób starszych w życiu społecznym, kulturalnym, edukacyjnym, politycznym i gospodarczym.					
Cel 1. Rozwój oferty kulturalnej i edukacyjnej dla osób starszych					
Lp.	Działanie	Termin realizacji	Osoba/instytucja odpowiedzialna	Wskaźniki	Źródło finansowania
1.1	Rozszerzenie oferty edukacyjnej Uniwersytetu III Wieku i Osób Niepełnosprawnych	Lata 2014 - 2020	Uniwersytet III Wieku i Osób Niepełnosprawnych	Co najmniej jedna nowa sekcja na dwa lata	Budżet Miasta Środki zewnętrzne Wpłaty od słuchaczy
1.2	Rozwój i wspieranie funkcjonujących klubów i organizacji seniorskich	Lata 2014 - 2020	Kluby i organizacje seniorskie	Co najmniej trzy projekty zrealizowane w ciągu roku. Pomoc ze strony samorządu lokalnego w formie np. nieodpłatnego udostępniania lokali na działalność klubów seniora	Budżet Miasta Środki zewnętrzne z: Urzędu Marszałkowskiego i Urzędu Wojewódzkiego, MPiPS, środki z funduszy FIO, ASOS
1.3	Rozwój oferty kulturalnej skierowanej do osób starszych	Lata 2014 - 2020	Departament Kultury, organizacje seniorskie.	Co najmniej dwie oferty kulturalne w roku	Budżet Miasta Środki zewnętrzne Środki własne instytucji kulturalnych
Cel 2. Zwiększenie udziału osób starszych w życiu społecznym i publicznym					

Lp.	Działanie	Termin realizacji	Osoba odpowiedzialna	Wskaźniki	Źródło finansowania
2.1	Podniesienie wiedzy i umiejętności członków organizacji seniorskich w zakresie prowadzenia organizacji min. umiejętności leaderskich, komunikacji, pozyskiwania funduszy	Lata 2014 - 2020	Departament Społeczny (wspólnie z FOSa) Organizacje seniorskie	Szkoła liderów organizacji seniorskich (co najmniej jedna szkoła na dwa lata i naprzemiennie warsztaty umiejętności leaderskich jedne na dwa lata)	Środki zewnętrzne
2.2	Przygotowanie się osób w wieku przedemerytalnym do zmiany trybu życia związanego z przejściem na emeryturę	Lata 2014 - 2020	Organizacje seniorskie, pracodawcy, ZUS	Co najmniej jedna kampania w roku (poprzez np. Targi seniora, Senioriady)	Budżet Miasta Środki organizacji seniorskich, pracodawców ZUS
2.3	Wzrost udziału osób starszych w życiu publicznym	Lata 2014 - 2020	Elbląska Rada Seniorów	Co najmniej dwie w roku	Budżet Miasta Środki zewnętrzne
2.4	Zróżnicowanie form integracji międzypokoleniowej	Lata 2014 - 2020	Organizacje seniorskie	Co najmniej jedna nowa innowacyjna forma integracji międzypokoleniowej w roku.	Budżet Miasta Środki zewnętrzne Środki organizatorów imprez

Cel 3. Zwiększenie aktywności zawodowej osób starszych zgodnie z potrzebami

Lp.	Działanie	Termin realizacji	Osoba/instytucja odpowiedzialna	Wskaźniki	Źródło finansowania
3.1	Przeprowadzenie kampanii społecznej promującej aktywność zawodową osób starszych skierowanej do pracodawców oraz seniorów	Lata 2014 - 2020	Powiatowy Urząd Pracy, ERKON, MOPS, organizacje seniorskie	Co najmniej jedna kampania na dwa lata	Budżet Miasta Środki zewnętrzne
3.2	Organizacja szkoleń/kursów podnoszących kwalifikacje i kompetencje społeczne osób starszych	Lata 2014 - 2020	Powiatowy Urząd Pracy ERKON MOPS Organizacje pozarządowe	Co najmniej 50 osób starszych w roku uczestniczących w szkoleniach/kursach	Budżet Miasta Środki zewnętrzne
3.3	Realizacja usług pośrednictwa pracy i doradztwa zawodowego skierowanego do osób	Lata 2014 - 2020	Centrum Seniora Powiatowy Urząd Pracy	Utworzenie stanowiska pracy w Centrum Seniora	Budżet Miasta Środki zewnętrzne

	starszych		ERKON MOPS		
Cel 4. Rozwój wolontariatu osób starszych i na rzecz osób starszych					
Lp.	Działanie	Termin realizacji	Osoba/instytucja odpowiedzialna	Wskaźniki	Źródło finansowania
4.1	Promowanie działalności Partnerstwa	Lata 2014 - 2020	Zarząd Partnerstwa	Co najmniej jedna połączona z innymi kampaniami aktywizującymi seniorów	Budżet Miasta Środki zewnętrzne
4.2	Pozyskiwanie miejsc pracy i wolontariuszy do pracy wolontarystycznej dla osób starszych	Lata 2014 - 2020	Elbłaskie Centrum Wolontariatu	Co najmniej pięć nowych osób i pięć nowych miejsc w ciągu roku	Budżet Miasta Środki zewnętrzne
Cel 5. Wzmocnienie współpracy między podmiotami działającymi na rzecz osób starszych					
Lp.	Działanie	Termin realizacji	Osoba/instytucja odpowiedzialna	Wskaźniki	Źródło finansowania
5.1	Stworzenie mapy miejsc przyjaznych seniorom.	2015 r - stworzenie mapy miejsc przyjaznych seniorom Lata 2017 - 2020 aktualizacja mapy	Departament Urbanistyki i Architektury Elbłaska Rada Seniorów	Określenie miejsc wymagających poprawienia w zakresie dostępności dla osób starszych, m.in poprawa nawierzchni ciągów komunikacyjnych w mieście, wydłużenie czasu „zielonych światel”, ustawienie ławeczek z oparciami, poprawienie czytelności napisów w komunikacji miejskiej, poprawa stanu parków i terenów zielonych, itp. Wykonanie mapy miejsc przyjaznych seniorom. Monitorowanie mapy i coroczna aktualizacja.	Budżet Miasta Środki zewnętrzne
5.2	Organizacja Senioriady-wymiennie przez różne organizacje seniorskie oraz Targów seniora.	Senioriada – lata 2014 – 2020 Targi seniora – lata 2015- 2020	Uniwersytet III Wiek i Osób Niepełnosprawnych Organizacje seniorskie	Jedna Senioriada w roku, jedno Targi seniora w roku	Budżet Miasta Środki zewnętrzne

5.3	Utworzenie banku czasu	2015 – 2016 powstanie banku czasu 2017 – 2020 kontynuacja działań	Elbląskie Centrum Wolontariatu	Powstanie banku czasu i jego prowadzenie	Budżet Miasta Środki zewnętrzne
5.4	Stworzenie Centrum Seniora – m.in. poradnictwo prawne, aktualizacja Informatora, pośrednictwo pracy, porady dla osób w wieku przedemerytalnym o możliwościach spędzania czasu wolnego i włączenia się w działalność społeczną, porady w zakresie ochrony zdrowia, koordynacja imprez międzypokoleniowych, kawiarenka, miejsce spotkań tematycznych, itp.	2014 – 2015 opracowanie koncepcji i standardów działalności Lata 2016-2020 utworzenie i realizacja	Pełnomocnik Prezydenta ds. Seniorów Elbląska Rada Seniorów Departament Społeczny	Opracowanie koncepcji i standardów działalności. Utworzeniem i prowadzenie Centrum Seniora	Budżet Miasta Środki zewnętrzne

WIZERUNEK OSÓB STARSZYCH

Cel strategiczny: Budowanie pozytywnego wizerunku osób starszych w społeczeństwie					
Cel 1. Wzmocnienie pozytywnego wizerunku osób starszych					
Lp.	Działanie	Termin realizacji	Osoba/instytucja odpowiedzialna	Wskaźniki	Źródło finansowania
1.1	Przedstawienie co roku problematyki osób starszych na sesji Rady Miejskiej Elbląga	Pierwsza połowa każdego roku od 2015 do 2020	Pełnomocnik Prezydenta ds. Seniorów	Przedstawienie co roku problematyki osób starszych na sesji Rady Miejskiej Elbląga	Bez kosztowo
1.2	Organizowanie kampanii społecznych wzmacniających wizerunek osób starszych (m.in. poprzez Elbląski Serwis Miejski)	Lata 2014 - 2020	Elbląska Rada Seniorów Organizacje seniorskie	Co najmniej jedna inicjatywa w roku.	Budżet Miasta Programy grantowe

1.3	Przystępowanie do ogólnopolskich kampanii/konkursów wzmacniających wizerunek osób starszych	Lata 2014 - 2020	Elbląska Rada Seniorów Organizacje seniorskie Referat Promocji	Co najmniej jedna kampania/konkurs na dwa lata.	Budżet Miasta Programy grantowe
1.4	Wspieranie wydarzeń organizowanych przez organizacje seniorskie poprzez granty Funduszu Aktywności Seniorów Fundacji Elbląg ze szczególnym uwzględnieniem współpracy międzypokoleniowej.	Lata 2015 - 2020	Fundacja Elbląg	Co najmniej dwa granty rocznie	Fundacja Elbląg
1.5	Prezentacja dorobku organizacji seniorskich podczas corocznych Elbląskich Forów Inicjatyw Pozarządowych	Lata 2014 - 2020	Organizacje seniorskie	Jedna prezentacja w każdym roku	Bez kosztowo
1.6	Inicjatywa lokalna skierowana do osób starszych lub realizowana przez osoby starsze	Lata 2015 - 2020	Grupy mieszkańców Organizacje pozarządowe	Co najmniej jedna inicjatywa w roku, począwszy od 2015 roku.	Budżet Miasta

Cel 2. Przeciwdziałanie dyskryminacji osób starszych

Lp.	Działanie	Termin realizacji	Osoba /instytucja odpowiedzialna	Wskaźniki	Źródło finansowania
2.1	Poprawa jakości obsługi osób starszych przez pracowników urzędów i instytucji poprzez uwzględnienie potrzeb/ograniczeń osób starszych (zrozumiały i przystępny język, większa czcionka, wyjaśnienia, głośne mówienie, odpowiednie redagowanie publikacji i ogłoszeń)	Lata 2015-2016- opracowanie i wdrożenie zasad/standardów obsługi osób starszych Lata 2017-2020 monitorowanie realizacji wprowadzonych zasad/standardów	Dyrektorzy instytucji obsługujących seniorów	Opracowanie i wprowadzenie zasad/ standardów obsługi osób starszych w urzędach i instytucjach.	Bez kosztowo
2.2	Badanie jakości obsługi osób starszych przez pracowników	2015 r badanie wstępne	Prezydent Miasta	Przeprowadzenie badań.	Budżet Miasta

	urzędów i różnych instytucji	2018 r oraz 2020 r badania monitorujące			
2.3	Zwiększenie środków finansowych na organizacje seniorskie	Lata 2015 - 2020	Prezydent Miasta	Wzrost w stosunku do obecnego poziomu finansowania.	Budżet Miasta
2.4	Przygotowanie miejsca (np. „Sali doświadczania świata seniorów”) gdzie osoby młode mogą doświadczyć sytuacji trudnych dla osób starszych (np. sytuacje w ruchu ulicznym, w autobusie, sklepie, urzędzie itp.)	2015r opracowanie koncepcji, lata 2017-2020 stworzenie i wyposażenie miejsc	Elbląska Rada Seniorów Centrum Seniora	Opracowanie koncepcji. Stworzenie i wyposażenie co najmniej jednego miejsca.	Budżet Miasta Rządowy Program na Rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014 – 2020.